الگوهای حاکم بر بهرهبرداری

از میادین مشترک نفت و گاز (قسمت اول)

مهندس احسان نجومی

در حال حاضر مخازن مشـترک هیدروکربوری در نقاط مختلف دنیا از الگوی حقوقی خاص و یکتایی پیروی نمی کنند و هر یک تحت شرایط اجتماعی و سیاسی و تاریخی متفاوت منطقه خود و منطبق با نظام اقتصادی حاکم بر آن جوامع تغییر می کند. در برخی مناطق این منابع هیدرو کربوری مشترک به مالکیت خصوصی ولی مشترک در میان چند شرکت خصوصی در آمده است در حالی که در برخی مناطق دیگر این مخازن مشـترک تحت مالکیت چند دولت مستقل قرار دارد و در نتیجــه از الگوی حقوقــی متفاوت دولت خود پیروی می کند. این مقاله در تلاش است تا با معرفی دو منطقه خلیج فارس و دریای شـمال به تحلیل تطبیقی دو الگوی حقوقی متفاوت از برداشت مخازن نفت و گاز مشترک بپردازد.

مخازن مشترک هیدرو کربوری در نقاط مختلف دنیا هم چــون امریکا، دریای شــمال و خلیج فارس دارای مکانیزمهای فنی و حقوقی خاصی برای بهرهبرداری بهینه هستند. به طور کلی می توان سه مکانیزم حقوقی عمده را در این خصوص شناســایی کرد که در بهرهبرداری از این گونه مخازن کاربرد دارند.

• الگوی عدم مهاجرت

اولین مکانیزم کـه اصطلاحاً به الگوی حقوقی "عدم مهاجــرت'' (No Scaling) معــروف اســت، در خصوص مخازن مشترکی کاربرد دارد که تحت حاکمیت ملی یک دولت و مالکیت خصوصی دو یا چند شرکت قرار دارند. بهترین مثال برای این گونه مخازن، مخازن مشترک أمريكا است كه با وجود اعمال حاكميت ملى دولت أمريكا بــر أنها، تحت مالكيت دو يا چند شــركت خصوصي قرار دارند. برای این گونه مخازن مشترک، مالکان مخزن و یا کنندگان قانونی آنِها، تحت شرایطی که مورد توافق کلیه طرفین باشد، رأسا و یا با واگذاری اختیار به شرکتی ذینفع و یا غیرذینفع، مطالعات و محاسبات فنی و مهندسی لازم را جهـت برأورد وضعیت کنونی مخزن مشـترک به انجام مىرسانند و آنگاه براساس اصل "مديريت صيانتى" (Surveillance Management) در خصوص برداشت بهینـهٔ سـیال نفتی موجـود در مخـزن، تصمیم گیری میکنند.در الگوی حقوقی "عدم مهاجرت"، سعی بر این اسـت که چه هریک از طرفین خود به تنهایی دست به توسعه و تولید از مخزن مشترک بزنند، و چه این اقدام به طور مشترک صورت گیرد، به گونهای با مخزن رفتار شـود که علاوهبر رعایت تمام و کمـال اصل مدیریت صیانتی مخزن، ساختار مخزن دچار کمترین اسیب شود و ضمن افزايش ميزان سيال نفتي قابل استحصال، سهم هر یک از طرفین از سیال موجود در مخزن، براساس

ميزان مالكيت هركدام بر محدودهٔ جغرافيايي مخزن، دست خوش نقصان نشود. براین مبنا در ابتدا، با تعیین مرزهای مالکیت هر کدام از صاحبان مخزن برمحدودهٔ جغرافیایی مخزن مشترک، میزان دقیق سهم هرطرف از سیال نفتی موجود در مخزن تعیین شده و سپس توافق می شود بهرهبرداری از مخزن به گونهای صورت گیرد کے کمترین میزان مهاجرت سیال نفتی از یک سـوى مرز به سـوى ديگر رخ دهد. البته اين امر خود مستلزم بررسی دقیق و مستمر ساختار مخزن، نرخ برداشت از هریک از چاههای حفر شده در مخزن و نیز محل قرار گرفتن هر چاه برداشت و شعاع برداشت هریک از آنهاست. بنابراین در توافق حقوقی که میان صاحبان مخـزن انجام صورت می گیرد، علاوهبر تعیین دقیق سهم هر طرف، مسئول واحدی برای نظارت و انجام مطالعات و محاسبات فنی مخزن و نیز چگونگی اجراى عمليات توسعه مخزن براساس اطلاعات بهدست أمده تعیین میشود و مالکان هرقسمت متعهد میشوند ضمن هماهنگی در انجام عملیات خود، اطلاعات کامل قسمت خود را با سایر مالکان مبادله کنند و هرگونه تصمیم در خصوص نحوهٔ رفتار با مخزن با توافق تمام مالکان و یا کنندگان قانونی آنها اتخاذ شود. این الگوی حقوقی را "همکاری در برداشت" نیز مینامند. در این بین دولت با نظارت برچگونگی رفتار مالکان با مخزن، اخـذ مالیات و نیز وضع قوانیـن در این مورد، بر اجرای برداشت صیانتی از اینگونه مخازن مشترک، کنترل خود را اعمال م*ي ك*ند.

• الگوى مديريت واحد

مكانيـزم حقوقي دوم كه بـه عنوان الگوي حقوقي "مديريـت واحد" (Unitization) شـناخته مىشـود، مختص مخازنی اسـت که تحت حاکمیـت ملی دو یا چند دولت مستقل قراردارند. این مخازن از یک طرف مرزهای بین المللی به طرف دیگر کشیده شدهاند و همزمان تحت مالكيت چند كشور قراردارند، بهترين مثال برای چنین مخازنی، مخازن مشترک دریای شمال هستند که عمدتا میان انگلیس و نروژ مشترک مى باشند. در این الگوی حقوقی، طرفین پس از اکتشاف مخزن، طی توافقی، اصل مدیریت واحد مخزن را مورد تأکیــد قــرارداده و الزامات فنی و حقوقــی آن را تعیین مىسازند. بدين ترتيب توافق مىشـود كليه عمليات توسعه و گســترش مخزن مشترک، بهطور واحد توسط یک یا چند شرکت متخصص انجام گیرد. اگر وظیفهٔ توسعه به چند شرکت (که ممکن است از کشورهای صاحب مخزن باشند و یا خیر) واگذار شود، این شرکتها باید طی فرآیندی مشخص با همکاری تنگاتنگ میان

خود به توسعه واحد مخزن دست بزنند و اگر این وظیفه به یک شرکت نیز واگذار شود، آن شرکت موظف است به نمایندگی از طرف کشورهای ذینفع، به توسعهٔ واحد مخزن بپردازد. بنابراین نحوهٔ انتخاب پیمانکاران برای توسعه و برداشت از مخزن مستقیماً به ارادهٔ سیاسی و همگرایی فنی کشورهای صاحب مخزن بستگی دارد.

• الگوى بىنام

مکانیزم سوم که نام خاصی ندارد و به عنوان یک الگوی حقوقی پذیرفته نشده است دارای یک شاخص اصلی است و آن عدم همکاری طرفهای صاحب مخزن مشترک در امر برداشت، بهرهبرداری و توسعه مخزن است. این مکانیزم در حال حاضر در خلیج فارس اعمال می شود، به طوری که طرفین صاحب مخزن، چه در فلات قاره و چه در خشکی، بدون توجه به نیازهای فنی مخزن، در برداشت از مخزن مشترک هماهنگی و همکاری قابل قبولی با یکدیگر ندارند. در این حالت هر طرف با برداشت حداكثر از قسمت خود در اندیشهٔ کسب سود بیشتر و بهره گیری سریعتر از سیال موجود در مخزن است در حالی که با این رفتار، اصل مدیریت صیانتی مخزن نه تنها عملا مورد بی توجهی قرار می گیرد بلکه نقض نیز می شود.

سـه مکانیزم یاد شـده مکانیزمهای عمدهٔ برداشت از مخزن مشترک در سراسر جهان میباشند که دو مورد اول، الگوهای حقوقی پذیرفته شدهای هستند که در سایر مناطق جهان نیز حسب شرایط، به کار برده می شوند. اما مکانیزم سوم به دلیل نادیده انگاشتن ابتدایی ترین اصل مهندسی نفت در خصوص توسعه و برداشت از مخازن هیدروکربوری، یعنی اصل مدیریت صیانتی مخزن، به هیچ عنوان مطلوب فرض نمی باشد و اصولا قابلیت پذیرش در سایر مناطق مشابه را ندارد.

دریای شمال و مکانیزم حقوقی برداشت از مخازن مشترك هيدروكربوري

از آنجا که عمدهٔ مخازن مشترک هیدروکربوری موجـود در دریـای شـمال تحـت مالکیت مشـترک دولتهای انگلستان و نروژ قرار دارند و نیز سایر دولتهای حاضر در منطقه الگوی به کار گرفته شده توسط این دو دولت را در بهرهبرداری از مخان مشترک پذیرفته و در صورت لزوم بدان عمل می کنند، بررسی چگونگی توافق این دو دولت در خصوص بهرهبرداری از مخازن مشترک هیدرو کربوری در منطقهٔ دریای شـمال مى تواند روشنگر الگوى حقوقى برداشت از اين گونه مخازن در دریای شمال به حساب آید.

تحديد حدود فلات قارة درياي شمال ميان انگلستان و نروژ

در دریای شـمال و میان کشـور پادشاهی متحدهٔ بریتانیای کبیر و ایرلند شـمالی و کشور پادشاهی نروژ یک توافق نامهٔ تحدید حدود فلات قــاره در تاریخ ۱۰ مارس ۱۹۶۵ میلادی به امضاء رسیده است که در تاریخ ۲۲ دسامبر ۱۹۷۸ میلادی با یک پروتکل الحاقی تکمیل گشته است. در سال ۲۰۰۵ نیز موافقتنامهای تحت عنوان "چارچوب همکاریهای نفتی مرزی" میان دو دولت به امضاء رسیده که از تاریخ ۱۰ جولای ۲۰۰۷ لازمالاجرا شده است. این قراردادهای دوگانه و یک پروتكل الحاقي، اساس حقوقي تحديد حدود فلات قاره میان انگلسـتان و نروژ هسـتند که چگونگی همکاری میان این دو دولت در خصوص منابع هیدرو کربوری و معدنی مشترک را مشخص می کند. در اولین موافقتنامه میان انگلســتان و نروژ در سال ۱۹۶۵ میلادی در مادهٔ ۱ رعایت اصل انصاف در تعیین حدود فلات قاره مورد تأکید قرار می گیـرد و "خط مرزی" (Dividing Line) براساس خط منصف مشخص می شود.

مادهٔ ۱ به صراحت عنوان می کند که: "خط تقسیم میان فلات قاره متعلق به کشور پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شالی و کشور پادشاهی نروژ باید براساس هم گرایی میان دولتها اجرا شود و هر نقطه از این خط باید دارای فاصلهای مساوی از نزدیکترین نقاط متعلق به اَبهای داخلی اندازه گیری شده از هر طرف باشد."

در مادهٔ ۲ ایس توافق نامه نیز نقاط هشت گانه ای برای رسیم خط مرزی تعیین می شیوند که در پروتکل باداقی مصوب ۱۹۷۸ که از تاریخ ۲۰ فوریه ۱۹۸۰ لازمالاجرا می شود، در مادهٔ ۱ به ۲۶ نقطه افزایش یافته و هم از دقت بیشتری برخوردار می شود و هم قسمت گسترده تری از فلات قارهٔ مشترک میان دو دولت را توسط خط مرزی تقسیم بندی می کند.

در مادهٔ ۳ موافقتنامه تحدید حدود فلات قاره میان انگلستان و نروژ نیز اشاره می شود که نقطهٔ ۱ مشخص شده در مادهٔ ۲، نقطهٔ تقاطع خط تقسیم مرزی مشترک میان انگلستان، نروژ و دولت دانمارک است. بنابراین بهره گیری از نقطهٔ ۱ مادهٔ ۲ این موافقتنامه باید مورد تأیید و پذیرش دولت دانمارک نیز قرار گیرد که در پروتکل الحاقی نقطه ۲۶ نیز شامل نیاز به تأیید دولت دانمارک می شود. مادهٔ ۳ موافقتنامهٔ مذکور تصریح می دارد:

"۱- نقطهٔ ۱ [نقل شده در مادهٔ ۲] در جنوبی ترین قسمت پایینی خط تقسیم قرار دارد که میان خط تقسیم فلات قاره انگلستان، نروژ و دانمارک مشترک است. بنابراین موقعیت نقطهٔ شمارهٔ ۱ که در بالا آمده است باید به تأیید دولت دانمارک رسانده شود."

در مادهٔ ۵ این موافقتنامه نیز تصریح میشود: "این موافقتنامــه نبایــد وضعیت آبهــای فوقانی و فضای هوایی بالای آن را تحت تأثیر قرار دهد."

این توافق نامه از آن جهت بسیار مهم و قابل توجه است که به دلیل آنچه در مادهٔ ۴ آن تصریح شده است، بنیان گذار مدیریت واحد مخازن مشترک میباشد که با کشف مخزن فریگ، شکل گرفت و این مقوله را به حقوق بینالمللی عمومی وارد کرد.

مادهٔ ۴ تصریح میدارد: "اگر یک ساختار زمین شناسی نفتی و یا مخزن نفت به تنهایی و یا که ساختار زمین شناسی معدنی و کانی دیگر از یک طرف خط مرزی ترسیم شده عبور نماید به طوری که قسمتی از آن ساختار و یا مخزن در طرف دیگر خط مرزی، به صورت جزئی یا کلی، قابل بهرهبرداری و استحصال باشد، طرفین باید با مشورت با پیمانکاران احتمالی موجود و دولت دیگر تلاش کنند جهت برخورد با مخزن و یا ساختار به توافقی دست یابند که بیشترین میزان بهرهبرداری انجام گیرد و عواید کسب شده نیز تقسیم شود."

در این ماده چند نکته قابل توجه است. اول تفاوت قائل نشدن میان ساختار زمین شناسی و مخزن هرنوع مادهٔ هیدروکربوری و یا معدنی است. در این حالت با توجه به آنچه در مادهٔ ۴ آمده با وجود اشتراک طرفین در ساختار و نه مخزن حق طرف مقابل برای تقسیم عواید حاصله محفوظ است. این مسئله از این جهت جالب توجه است که سیال ارزشمند و یا کانیهای معدنی قابل برداشت در قسمت مخزن واقع شدهاند، با این وجود طبق این ماده در صورت اشتراک ساختار زمین شناسی هم، حق تقسیم عواید حاصله از بهرهبرداری از مخزن (آنگونه که در آینده میان طرفین توافق خواهد شد) به رسمیت شناخته شده است.

نکتهٔ دیگر تعریفی است که در این ماده از مخزن مشترک ارائه می شـود. بنابراین ماده مخزن مشترک، مخزنی است که ضمن عبور از خط مرزی به سـمت فلات قاره کشور مجاور، قابلیت بهره برداری به صورت جزئی و یا کلی توسط طرف مقابل را داشته باشد. این تعریف به زبان ساده تر عبارت است از: "مخزن مشترک مخزنی است که سـیال نفتی آن اعم از نفت و گاز، به دلیل موقعیت جغرافیایی و سـاختار زمین شناسی مخزن میان دو یـا چند دولت همجوار مشـترک می باشـد و میان دو یا چند دولت همجوار مشـترک می باشـد و مرکدام از این کشـورها علاوه بر حـق بهره برداری از آن توانایی برداشـت جداگانه از این مخـزن را نیز دارا هستند."

نکتهٔ بعدی قائل شدن این ماده به وجود پیمانکاران احتمالی است که از سـوی دو دولت مجــاز به انجام عملیاتهـای مختلف بـرای اکتشــاف و بهرهبرداری مخـازن موجود در منطقه هســتند. و در نهایت آخرین نکته قابل توجه در خصوص این ماده، توافق رســمی بر سر نحوهٔ رفتار با مخزن مشترک است که باید به شکلی باشد که بیشترین میزان بهرهبرداری از آن صورت گیرد. این قسمت تلویحاً اشــاره دارد به لزوم اعمال مدیریت

صیانتی بر مخزن که تنها در این صورت است که امکان بیشترین بهره گیری از ذخایر موجود در مخزن وجود دارد. اگر چه در این بند به جزئیات چگونگی نحوه رفتار اشاره نمی شود اما ذکر همین امر و نیز بیان اینکه عواید کسب شده از بهرهبرداری از مخزن باید میان طرفهای صاحب مخزن تقسیم شود، عملاً طرفین را به سیمت همکاری هرچه بیشتر برای کسب سهم متناسب از عواید حاصله سوق می دهد.

پس از اُمضای این توافق نامه در سال ۱۹۶۵ و تصویب پروتکل الحاقی آن در ۱۹۷۸ و حتی پس از توقف تولید مخزن مشترک فریگ، به عنوان اولین مخزن مشترک کشف شده در دریای شمال و اولین مخزن مشترک در جهان که تحت اعمال مدیریت واحد به بهرهبرداری رسید، در سال ۲۰۰۵ دولت انگلستان و نروژ توافق نامهای در خصوص تعیین چارچوب همکاریهای نفتی مرزی میان خود به امضاء رساندند که در تاریخ ۱۰ جولای ۲۰۰۷ میلادی به صورت کارمالاجرا و الزام آور در آمد.

این موافقتنامه شامل ۶ فصل، ۵ ضمیمه و ۱ دنباله ضمیمه است و مطابق شرح وزارت خارجه انگلستان، دارای چهار موضوع اصلی است. اولین موضوع این است که این توافق نامه در خصوص توسعهٔ میادین جدید نفت و گاز که در زیر بستر دریای شمال واقع شدهاند، میباشد که به صورت مشترک میان انگلستان و نروژ قـرار دارند. هم چنین این موافقتنامه چگونگی به کارگیری تأسیسات به کار رفته در یک سوی خط مرزی را برای بهرهبرداری مخزن نفت و گاز در سوی دیگر و نیز ساخت، نصب و عملیات مربوط به خطوط لوله انتقال نفت و گاز را در بر می گیرد. موضوع اصلی دوم نیز تأکید بر این مسئله است که سایر توافقات نفت و گاز موجود میان دو کشور هم چنان لازمالاجرا هستند. موضوع سوم الزام دو دولت به در پیش گرفتن روندی است که ضمن تسهیل شروع به کار پروژههای مرزی و تلاش در جهت حفظ هماهنگی و همکاری با أنها، دولتهای نروژ و انگلستان را متعهد می کند به مشاوره مداوم در خصوص گسترهٔ وسیعی از مسائل مرتبط با پروژههای مرزی و نیز اجرای قسمت سوم این موافقتنامه که در ادامه در قسمت مخازن مشترک و چگونگی برداشت از آنها بیشتر بدان پرداخته خواهد شد و همچنین دسترسی به خطوط لولهٔ انتقال نفت و گاز، ارتقای سطح تبادل اطلاعات و ارائهٔ راهکارهایی برای کسب اطمینان بیشتر از مؤثر و ایمن بودن عملیاتهای در حال انجام. و نهایتا موضوع چهارم نیز برقراری یک "چارچــوب قضايــی" (Framework Forum) بــرای تسهیل اجرای توافق نامه و اطمینان از اجرای کامل و صحيح أن است.

مخازن مشترک و چگونگی برداشت از آنها

فصل سوم موافقتنامه "چارچوب همكارىهاى نفتی مرزی" میان انگلستان و نروژ، کلیت قابل قبولی درخصوص چگونگی برداشت از این گونه مخازن در دریای شـمال را نمایان می کند. در این فصل از توافق نامه ۱۲ ماده وجود دارد که چارچوبی کلی برای توافقات بعدی دولتهای امضاء کنندهٔ قرارداد در جهت برداشت از مخازن مشترک به شمار می رود. مادهٔ اول این فصل دو دولت را ملزم می کند در صورتی که محاسبات انجام شده و اکتشافات صورت گرفته اثبات کرد که مخزن نفتی و یا گازی میان آنها مشترک است، برداشت از أن باید به صورت واحد مطابق أنچه در این توافقنامه آمده و یا با توافق جدید دو دولت انجام پذیرد. هم چنین مطابق این ماده، دو دولت متعهد می شوند در خصوص بهرهبرداری واحد از این مخزن به میزانی که لازم است از قلمرو حاکمیت ملی خود بر دریاهای سرزمینی، مطابق قوانین داخلی خود [طی مدت بهرهبرداری از مخزن] چشمپوشی کنند. هم چنین طبق این موافقتنامه، هر دولت موظف است از پیمانکاران مجاز خود در محدودهٔ آن مخزن مشــترک بخواهد ضمــن مذاکره با یکدیگر توافق نامه و یا توافق نامه هایی با هم به امضاء برسانند که بهرهبرداری واحد از مخزن مشترک مورد نظر را تضمین نماید. این توافق و یا توافقات باید شامل چند مورد اساسی باشند. اولین مورد اینکه به صراحت در آنها تأکید شده باشد که در صورت اختلاف میان موارد ذکر شده در توافقنامه پیمانکاران مجاز با توافقنامهٔ موجود میان دو دولت، قوانین ذکر شده در موافقتنامهٔ میان دو دولت (این موافقتنامه) غالب است و ارجحیت دارد. مورد دوم چگونگی تبیین و مشخص کردن خصوصیات جغرافیای و زمین شناسی مخزن مشترک است که باید توسط پیمانکاران به دو دولت اطلاع داده شود. و مورد سـوم مقدار کلی میزان ذخایر موجود در مخزن و روش محاسبه أن است، مورد بعدى هم سهم هر پيمانكار از قسمت تحت مالكيت هر كدام از دولتهاست كه باید کاملا مشخص شود و نهایتا در موافقتنامه یا موافقتنامههای بسته شده میان پیمانکاران مجاز هر گونه ترتیبات دیگر در خصوص رفتار با مخزن و یک جدول زماني مشخص كننده بازهٔ زماني انجام عمليات لازم روی مخزن باید ذکر شود.

علاوهبر این طبق این موافقتنامه دو دولت موظفند در راستای تحقق هدف عالی این موافقت نامه یعنی برداشت و مدیریت واحد مخزن مشترک، متصدی واحدی برای انجام عملیات بهرهبرداری از مخزن معرفی کنند. این متصدی با توافق پیمانکاران مجاز و تأیید دو دولت انتخاب می شود که ممکن است یکی از پیمانکاران مجاز به کنندگی از سایر پیمانکاران برگزیده شود و یا ممکن است پیمانکاری خارج از حیطهٔ پیمانےکاران مجاز ہے عنوان طرف غیرذینفع در آن

مخزن مشترک انتخاب و به عنوان مجری طرحهای پیمانـکاران که به تصویب دو دولت رسـیده اسـت، به كار گرفته شود. لازم به ذكر است كليهٔ مراحل انتخاب، تعیین و عزل و تغییر متصدی واحد عملیات بر روی مخزن مشترک باید با تأیید و رضایت هر دو دولت صاحب مخزن صورت گیرد. وظیفهٔ این متصدی واحد، ارائهٔ طرح توسعه برای بهرهبرداری بهینه و بیشینه از مخـزن مشـترک و نحوهٔ انتقال تولیـدات آن به محل مورد نظر است. هم چنین در حالی که مخزن مشترک در حال بهرهبرداری است، متصدی واحد موظف است طرحهایی به منظور استمرار و یا اصلاح و تغییر عملکرد و عملیاتهای در حال انجام توسط تأسیسات نصب شده موجود در مخزن که با میزان برداشت از مخزن نسبت مستقیم دارد ارائه نماید. در عین حال متصدی واحد عملیات حق دارد طرحهای پیشنهادی خود را جهت اصلاح نحوهٔ برداشت و عملیاتهای در حال انجام بر روی مخزن و یا طرحهایی در جهت توسعهٔ مخزن مشترک به دولتها ارائه دهد. نکتهٔ جالب توجه این است که تمام اقدامات، تغییرات و طرحهای پیشنهادی باید به تصویب دو دولت برسد. بنابراین دو دولت براساس این موافقتنامه هنگامی مجاز به آغاز بهرهبرداری از مخزن مشترک هستند که:

۱- توافقنامه میان پیمانکاران مجاز از طرف این پیمانکاران ارائه شده و به تصویب دو دولت رسیده باشد. ۲- متصدی عملیات واحد مطابق مادهٔ ۷ فصل ۳ تعیین شده باشد.

٣- طرح توسعه مطابق أنچه در مادهٔ ٩ فصل آمده است تهیه شده و به تصویب دولتهای انگلستان و

۴- نهایتاً چشم پوشی از قلمرو قضایی فلات قاره برای انجام عملیات واحد بر روی مخزن مشترک از سوی دو دولت صورت گرفته باشد.

و در نهایت این موافقتنامه مقرر می دارد دو دولت باید در مورد زمان توقف تولید مخزن مشترک توافق کننــد. این توافق نامه همچنین چگونگی دسترســی به خطوط لوله انتقال مواد هیدرو کربوری که به صورت مشترک در دو سوی خط مرزی تعیین شده، ساخته شدهاند و یا ساخته خواهند شد را مورد توجه قرار داده و نصب تجهیزات مربوط به خطوط لوله و سایر تجهیزات مرتبط با بهرهبرداری از مخازن مشترک را نیز مشمول قوانینی کرده است که در فصل ۲ همین موافقتنامه طی ۷ ماده به آنها پرداخته شده است. همچنین این توافق نامـه در خصـوص امكانـات و تأسيسـات لازم جهت بهرهبرداری مناسب از مخازن مشترک میان دو دولت، تدابیری اندیشیده است که قوانین موضوعه در این خصوص در فصل ۴ و طی ۵ ماده طرح شدهاند، کـه عطف به مـواد تصریح شـده در فصـل ۳ همین موافقتنامـه، توجـه و همکاری بیشـتر دو دولت را در

خصوص توسعه بیشتر و متناسبتر مخازن مشترک مــورد توجه قرار میدهنــد. در فصلهای ۵ و ۶ همین توافق نامه نیز به چگونگی حل اختلافات و رفع و رجوع مسائل مالی مرتبط با پروژههای مشترک میپردازد.

دریافتن اصل نیاز به عقد یک قرارداد جدید میان این دو دولت در خصوص همکاری های نفتی مرزی پـس از آنکه قـرارداد تحدید حدود فلات قاره در سـال ۱۹۶۵ و پروتـکل الحاقی آن در سال ۱۹۷۸ به امضاء رسید و سیستم مدیریت واحد در برداشت از مخازن مشترک بین دو کشور به خصوص مخزن مشترک فریگ برقرار شد، برای بررسی لزوم امضای قرارداد "چارچوب همکاریهای نفتی مرزی" ضروری به نظر میرسد. طبق اظهار نظر وزرای انرژی انگلستان و نروژ در ۲ اکتبر ۲۰۰۳ و حین انجام مذاکرات برای توافق بر روی مفاد این قرارداد، دلایل عمده و اصلی لزوم عقد چنین قراردادی، منافع مشترک دو دولت در توسعهٔ بهینهٔ ذخایر موجود در مخازن مشترک کشف شده و همچنین مخازن مشترکی است که در آینده مورد اکتشاف قرار خواهند گرفت. علاوهبر این انگلستان به عنوان یک واردکنندهٔ بالقوه گاز به عنوان بازار مناسبی برای کشور همسایه یعنی نروژ به شمار می آید که در این میان سرمایه گذاری دوجانبه در مخازن مشترک مرزی هم افزایش همکاری میان طرفین را در پی دارد و هم به نوعی متضمن سود دوجانبه دو کشور میباشد. در نتیجه انگلستان می تواند گاز و انرژی مورد نیاز خود را از منابع غنی گازی نروژ در دریای شــمال تأمین نماید و نروژ بازاری گســترده و چشمنوازی برای فروش محصولات هیدرو کربوری در همسایگی خود خواهد یافت. برهمین اساس، بنا به توصیف وزرای انرژی دو کشور در اظهار نظری مشترک 'رهیافت برد- برد" (Win- Win Approach) از سوی دو کشور برای توسعه روابط و عقد قراردادی جدید برای شکل گیری چارچوب حقوقی جدید در همکاریهای نفتی مرزی اتخاذ میشود.

البته ذکر این مسئله خالی از جذابیت نیست که مطابق توافق صورت گرفته میان دو دولت در ۳۰ سـپتامبر و ۴ اکتبر سـال ۲۰۰۴ میـلادی دو مخزن مشترك "پليفير"(Playfair) و "بوأ"(Boa) كه عبور هر کدام از آنها ازخط مرزی بسیار ناچیز بود بهطوری که یکے اندکی در فلات قارہ نروژ و دیگری اندکی در فلات قاره انگلستان بسط یافته بودند، از رعایت مادهٔ ۴ موافقتنامه مربوط به تعیین حدود مرزی که بر برداشت هماهنگ از مخازن مشترک تصریح داشت، معاف و هر کدام از دو دولت توانستند به طور مجزا از آنها بهرهبرداری کنند. بنابراین مخزن "پلیفیر" به انگلستان و مخزن "بوأ" به نروژ تعلق یافت و طرفین تعهد کردند برای بهرهبرداری از مخزن متعلق به دیگری ازفلات قاره خود استفاده نكنند.